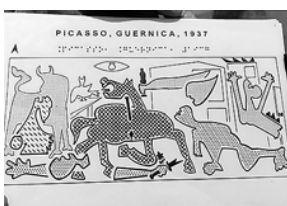

MUSEO NACIONAL CENTRO DE ARTE REINA SOFÍA U MADRIDU: INKLUZIJA KAO PROFESIONALNA I MUZEJSKA PRAKSA

Museo Nacional Centre de Arte Reina Sofia in Madrid: Inclusion as professional and museum practice.

IRMA BESEDNIK □ Umjetnički paviljon Zagreb, Zagreb

sl.1. Ulaz u Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia u Madridu

sl.2. *NaviLens* – vizualno-zvučni navigacijski sustav na autobusnoj postaji

sl.3. U Museo Reina Sofia mogu se posuditi i sklopivi stolci koji, osim za sjedenje, služe i kao pomoć pri hodanju

sl.4. Mjesto okupljanja i polaska na stručna vodstva i radionice u Museo Reina Sofia

U suvremenoj muzeologiji pristupačnost više nije marginalna tema već integralni dio institucionalnih politika. Muzejske institucije sve više redefinišu svoje prakse putem univerzalnog dizajna, aktivne participacije korisnika te uklanjanja tradicionalnih barijera između umjetničkih sadržaja i publike. Posebice su istaknuti pristupi uključivanja osoba s invaliditetom, među ostalim, i osoba s oštećenjem vida, koji odražavaju paradigmu u kojoj korisnici nisu pasivni primatelji nego ravnopravni sukreatori muzejske ponude.

Tijekom siječnja 2025., u sklopu *Erasmus+* kratkoročnog projekta mobilnosti u području obrazovanja odraslih, sudjelovala sam na profesionalnom usavršavanju u Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia u Madridu. Dvotjedni boravak u Edukativnom odjelu Muzeja omogućio mi je detaljan uvid u njihove metode i strategije ostvarivanja pristupačnosti za široki krug publike, s ciljem njihove prilagodbe i primjene u kontekstu Umjetničkog paviljona u Zagrebu.

Reina Sofia razvija participativni model suradnje s korisnicima, osobito putem partnerstva s ONCE-om, vodećom španjolskom organizacijom za prava osoba s invaliditetom.

U zajedničkom projektu *ACAI – Arte Contemporáneo y Accesibilidad Integral* – osobe s invaliditetom uključene su kao stručnjaci, edukatori i suradnici. Ključnu ulogu imaju umjetnica i edukatorica Costa Badía te arhitekt Fabio Alessi Colombo, koji razvijaju smjernice za primjenu u praksi i analiziraju arhitektonske i signalizacijske aspekte pristupačnosti.

Vodenom turom Muzejom, kojim me je proveo gospodin Colombo, stekla sam konkretan uvid u dostupnost sadržaja: od rampi i pristupačnih sanitarija do izazova poput loše čitljivih legendi, nedostatka taktilne interpretacije i ograničenoga fizičkog pristupa umjetninama. Posebno je istaknuta primjena tehnologije *NaviLens* – vizualno-zvučnoga navigacijskog sustava koji izgleda poput šarenog QR koda, no za razliku od klasičnih kodova, dizajniran je tako da omogućuje brzo očitavanje informacija bez potrebe za preciznim usmjeravanjem kamere, što uvelike olakšava upotrebu osobama s invaliditetom te poboljšava im dostupnost i orijentaciju u prostoru.

Moje stečeno znanje prošireno je posjetima drugim madridskim muzejima. U Museo Lázaro Galdiano prisustvovala

